

Raadsinformatiememo

Datum
Ons kenmerk
Aan
Kopie aan
Van
Steller
Onderwerp

dinsdag 14 juni 2022
22.044646
De gemeenteraad en steunfractieleden
J.M. Kruit
Martien Nieuweboer/Alex de Boer
Raadsinformatiememo Meicirculaire 2022 Gemeentefonds

Geachte dames en heren,

Van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hebben wij de Meicirculaire 2022 Gemeentefonds ontvangen. Via deze raadsinformatiememo willen wij u informeren over de financiële effecten die voortvloeien uit de Meicirculaire 2022 Gemeentefonds voor de gemeente Schagen.

Voor het begrotingsjaar 2022 (primaire begroting inclusief decembercirculaire) betekent dit dat de gemeente Schagen een aanvullende bedrag krijgt van € 4,159 miljoen. De energietoeslag is meegenomen in de 1^e tussenrapportage. Dit leidt tot een netto effect van € 2,441 mln voor de jaarschijf 2022. De financiële effecten voor de jaarschijven 2022 - 2026 worden betrokken bij het raadsvoorstel over de kadernota 2023 (betreft de jaarschijven 2022 -2026).

Belangrijkste onderwerpen

Deze circulaire bevat informatie over de invoering per 1 januari 2023 van de nieuwe verdeling van het gemeentefonds en de actualisatie van het accres op basis van de Voorjaarsnota 2022. Belangrijkste onderwerpen:

- De invoering van de nieuwe verdeling van het gemeentefonds per 1 januari 2023.
- De accressen vanaf 2022 tot en met 2025 zijn bijgewerkt op basis van de regels van de huidige normeringmethodiek. De (macro) mutaties ten opzichte van de stand van septembercirculaire 2021 zijn als volgt:

Per jaar	Cumulatief
- 2022: € 1.008 miljoen	€ 1.008 miljoen
- 2023: € 1.544 miljoen	€ 2.552 miljoen
- 2024: € 1.588 miljoen	€ 4.140 miljoen
- 2025: € 1.075 miljoen	€ 5.215 miljoen
- 2026: € 2.404 miljoen	-/- € 2.811 miljoen
- 2027: € 1.082 miljoen	€ 3.893 miljoen

In de accressen is naast deze bedragen in de jaren 2023 t/m 2025 telkens eenmalig een onttrekking van € 250 miljoen opgenomen als voeding van de specifieke uitkeringen Volkshuisvestingsfonds en Woningbouwimpuls.

Ten opzichte van de Maartbrief 2022 zijn de accressen aanzienlijk hoger. De accressen zijn bijgesteld op basis van de Voorjaarsnota 2022. De hogere accressen zijn het gevolg van extra rijksuitgaven voor vennootschapsbelasting, koppeling AOW aan stapsgewijze verhoging wettelijk minimum loon, inkomstenbelasting box 3 en defensie-uitgaven. Ook is het accres opwaarts bijgesteld als gevolg van een hogere loon- en prijsontwikkeling dan tot nu toe aangenomen.

- De ophoop van de opschalingskorting voor 2023 tot en met 2025 wordt incidenteel geschrapt.
- De afrekening BCF 2021 van € 119,49 miljoen eenmalig in uitkeringsjaar 2022.

- De omvangrijkste taakmutatie is de incidentele compensatie van € 1.445 miljoen voor de tekorten Jeugdzorg voor het jaar 2023. Hiervoor had de gemeente Schagen al een stelpost opgenomen.
- Loon- en prijscompensatie (LPO) 2022 in het sociaal domein voor de volgende taken die vanaf 2023 vanuit een integratie-uitkering worden overgeheveld naar de algemene uitkering:
 - Voogdij 18+ € 26,668 miljoen structureel vanaf 2022.
 - Beschermd wonen € 54,278 miljoen structureel vanaf 2022.
 - Beschermd wonen € 14,213 miljoen structureel vanaf 2022 correctie n.a.v. zorgsalarissen APB 2022.
 - Energietoeslag
 - Participatie: € 66,595 miljoen in 2022, aflopend naar € 57,921 miljoen structureel.

Financiële mutaties

De financiële effecten ten opzichte van de in de begrotingen 2022 tot en met 2026 opgenomen bedragen voor de algemene uitkering betreffen:

Bedragen x € 1.000		2022	2023	2024	2025	2026
Verantwoord in de begrotingen:						
Stand Decemercirculaire 2021 (opgenomen in de begroting van Schagen)		78.878	76.793	76.729	77.406	77.235
Stelpost areaal uitbreiding niet-woningen			-15	-30	-45	-60
Energietoeslag (opgenomen in de tussenrapportage)		1.718				
Totaal al verantwoord in begrotingen		80.596	76.778	76.699	77.361	77.175
Mutaties:						
1	Accres, nominale ontwikkeling, aantallen	1.828	6.600	8.272	9.477	5.427
2	BCF plafond	69				
3	Jeugdzorg, cruciale jeugdzorg	-21				
4	Gezond in de stad	12				
5	IU inburgering/einde inburgeringsplicht	21	11	11	11	11
6	Uitvoeringskosten klimaatakkoord	306				
7	Extra capaciteit BOA's	37	37	37	37	37
8	IU participatie	149	5	5	5	5
9	IU voogdij 18+	40	54	55	56	57
10	Schrappen opschalingskorting		926	1.242	1.561	
11	Woningbouwimpuls en Volkshuisvesting		-578	-581	-578	-578
12	Versterking dienstverlening gemeenten		13	13	13	13
13	Valpreventie bij ouderen		-23	-34	-35	-38
14	DU armoedebestrijding kinderen		12	12	12	12
15	Jeugdzorg coalitieakkoord		487			
16	Eigen bijdrage huishoudelijke hulp				-202	-206
Totaal mutaties		2.441	7.544	9.032	10.357	4.740
Stand meicirculaire 2022		83.037	84.322	85.731	87.718	81.915

1 Accres, nominale ontwikkeling, aantallen

Het gemeentefonds groeit of krimpt met de ontwikkeling van de Rijksuitgaven (zogenaamd trap op trap af systeem). De ontwikkeling wordt vertaald in een accres. Ten opzichte van de Maartbrief 2022 zijn de accresen aanzienlijk hoger. De accresen zijn bijgesteld op basis van de

Voorjaarsnota 2022. De hogere accres zijn het gevolg van extra rijksuitgaven voor vennootschapsbelasting, koppeling AOW aan stapsgewijze verhoging wettelijk minimum loon, inkomstenbelasting box 3 en defensie-uitgaven. Ook is het accres opwaarts bijgesteld als gevolg van een hogere loon- en prijsontwikkeling dan tot nu toe aangenomen.

De verwachting is dat het Rijk niet alle voorgenomen plannen in zijn geheel zal kunnen uitvoeren in de betreffende jaren. Als het Rijk minder uitgeeft, wordt het accres ook lager. Daarom houden wij nu al rekening met een onderuitputting van 15%. Dit is verwerkt in de accres cijfers. Bovendien zijn de aantallen aangepast aan de meest recente ramingen die het Rijk hanteert bij de meicirculaire 2022.

Voor de (meerjaren)begroting 2023-2026 is het jaar 2023 het basisjaar. De uitkeringsfactor voor 2023 wordt daarom aangepast van constante prijzen naar lopende prijzen. Dit betekent dat er nu rekening is gehouden met de inflatiecorrectie voor 2023 van circa € 1,342 miljoen. Dit werkt ook door in de jaren 2024 en verder. Naast deze inflatiecorrectie is er ook een correctie doorgevoerd in de maatstaven.

De nieuwe verdeling van het gemeentefonds met ingang van 2023 heeft voor het jaar 2023 een nadelig financieel effect voor Schagen van € 351.000 en vanaf 2024 structureel € 886.000 per jaar. Het herverdeeffect is gemuteerd omdat het bedrag is geactualiseerd van de stand per 1 januari 2019 naar de stand van 1 januari 2023.

2 BCF plafond

De gezamenlijke declaraties van de gemeenten bij het BTW-compensatiefonds zijn in 2021 onder het plafond gebleven. Het verschil is in het gemeentefonds gestort en wordt in 2022 aan de gemeenten uitgekeerd.

3 Jeugdzorg, cruciale jeugdzorg

De VNG en het Rijk zijn overeengekomen om de looptijd van de subsidieregeling "continuïteit cruciale jeugdzorg" te verlengen in 2022. Hiervoor wordt in 2022 € 10 miljoen uit het gemeentefonds gehaald.

4 Gezond in de stad

In de septembercirculaire 2021 zijn voor 2022 middelen toegekend in verband met de verlenging van het stimuleringsprogramma Gezond in de Stad. In deze circulaire wordt het bedrag verhoogd met € 4,6 miljoen. Het programma geeft de gemeente extra ruimte om de gezondheid van mensen in een lage sociaal economische positie structureel en duurzaam te verbeteren.

5 Integratie uitkering inburgering/einde inburgeringsplicht

Vanaf 2022 zijn er middelen voor leefbaarheidstoets toegevoegd aan de integratie uitkering inburgering. De gemeenten ontvangen in 2022 € 2,625 miljoen voor de ondersteuning van de zogenaamde Einde lening inburgeringsplichtig (ELIP's). Dit zijn inburgeraars die hun lening voor de inburgering (vrijwel) volledig hebben uitgeput, maar nog steeds inburgeringsplichtig zijn. Gemeenten kunnen inburgeraars die tot deze doelgroep behoren begeleiden.

6 Uitvoeringskosten klimaatakkoord

Om de uitvoering van het bestaande klimaatbeleid in 2022 te kunnen voortzetten, ontvangen de gemeenten in 2022 een overbruggingsbudget. Dit is onvoldoende om de reeds in 2022 gewenste versnelling teweeg te brengen. Daarom wordt van de toekomstige uitvoeringsmiddelen € 74,331 miljoen naar 2022 verschoven en aan de gemeenten uitgekeerd door ophoging van de decentralisatie-uitkering.

7 Extra capaciteit BOA's

De Tweede Kamer heeft op 23 september 2021 de motie Hermans aangenomen. Met deze motie, waarmee structureel € 200 miljoen is vrijgemaakt voor handhaving en veiligheid, is onder meer aan het kabinet de opdracht meegegeven om de capaciteit van (wijk)agenten en BOA's in de openbare ruimte te vergroten. Van dit bedrag is € 25 miljoen structureel voor de BOA's beschikbaar gesteld.

8. Integratie uitkering participatie

In 2022 is de IU participatie verhoogd met de loon- en prijsontwikkeling (LPO). Vanaf 2023 zijn de onderdelen Wajong en Regulier werk van de integratie uitkering participatie overgeheveld naar de algemene uitkering.

9 Integratie uitkering voogdij 18+

Dit betreft de verhoging in verband met de loon- en prijsontwikkeling.

10 Schrappen opschalingskorting

De opschalingskorting wordt door gemeenten als zeer oneerlijk ervaren omdat het principe van herindelen van bovenaf opgelegd is. De opschalingskorting heeft de gemeenten in de jaren 2015 t/m 2021 cumulatief al € 1,5 miljard gekost en daarnaast € 150 miljoen als gemist accres over de opschalingskorting.

De oloploop van de opschalingskorting is geschrapt voor de duur van de kabinetsperiode. Het betreft een reeks die oloploopt van € 400 miljoen in 2023 naar € 675 miljoen in 2025. Eerder was de oloploop van de opschalingskorting al bevroren voor de jaren 2020 tot en met 2022. Dit betekent dat de stand van de opschalingskorting zoals bereikt in 2019 van € 300 miljoen wordt bevroren tot en met 2025. Incidenteel wil zeggen dat de korting in de betreffende jaren wordt teruggeboekt, maar de reeks eindigt wel in een korting van € 975 miljoen cumulatief in 2026, zoals voorzien.

11 Woningbouwimpuls en Volkshuisvesting

In het Coalitieakkoord zijn middelen voor de woningbouwimpuls (10 x 100 miljoen euro) en volkshuisvesting (4 x 150 miljoen) opgenomen. Deze middelen worden voor de jaren 2023 tot en met 2025 onttrokken aan het voor die jaren gereserveerde accres.

12 Versterking dienstverlening gemeenten

In de decembercirculaire 2021 zijn al bedragen verwerkt voor het versterken van de dienstverlening bij alle onderdelen van de overheid, waaronder de gemeenten. In deze circulaire wordt € 5 miljoen toegevoegd voor systeemleren.

13 Valpreventie bij ouderen

Het kabinet heeft valpreventie, als kostenbesparende preventiemaatregel, in het Coalitieakkoord opgenomen. Er dient geïnvesteerd te worden in het opschalen van beweegprogramma's, het uitvoeren van de multifactoriële interventie en de organisatie van opsporing en screening. De maatregelen die nodig zijn voor implementatie worden komende periode met alle relevante stakeholders, zo ook gemeenten, uitgewerkt. Dit leidt vanaf 2023 tot een taakstellende besparing in het gemeentefonds van € 10 miljoen in 2023 oloplopend naar € 16,667 structureel vanaf 2027.

14 DU armoedebestrijding kinderen

Jaarlijks vindt in de meicirculaire actualisatie plaats van de verdeling voor het jaar t++1 en verder. De middelen worden verdeeld op basis van CBS-gegevens over kinderen met een kans op armoede. De verdeling voor 2023 en verder is gebaseerd op gegevens over het jaar 2019. Voor Schagen stijgt deze decentralisatie uitkering met € 12.000 tot € 130.086.

15 Jeugdzorg coalitieakkoord

De omvangrijkste taakmutatie in de circulaire: de definitieve verdeling van € 1.445 miljoen voor het jaar 2023 ter compensatie van de tekorten in de jeugdzorg. Het kabinet gaat de komende tijd met gemeenten en andere relevante partijen verder in gesprek over de Hervormingsagenda Jeugd, die moet bestaan uit een combinatie van een set van kostenbesparende maatregelen en een financieel kader waarmee een structureel houdbaarder jeugdstelsel wordt gerealiseerd. Bij het afsluiten van de Hervormingsagenda zal het kabinet ook besluiten over de extra middelen voor 2024 en verder die aan gemeenten beschikbaar gesteld worden. Het advies van de Arbitragecommissie c.q. de Commissie van Wijzen vormt het uitgangspunt.

Voor de jaren 2023 tot en met 2026 is er tussen het Rijk, de VNG en het Interprovinciaal Overleg (IPO) afgesproken dat de gemeenten een stelpost mochten opnemen in de begroting van nog te ontvangen middelen. De netto-reeks van de Arbitragecommissie vormde daarvoor het uitgangspunt. Vanuit behoedzaamheid gold hiervoor een maximum van 75%.

De in de meicirculaire opgenomen vergoeding is hoger dan de opgenomen stelpost van 75% voor 2023. Dit geeft een positief verschil van € 487.000.

16 Eigen bijdrage huishoudelijke hulp

In het Coalitieakkoord is opgenomen dat dit kabinet werkt aan een aanpassing van de eigen bijdrage voor huishoudelijke hulp in de Wmo. De komende periode wordt deze maatregel met cliënten, gemeenten en het Centraal Administratie Kantoor uitgewerkt. De maatregel vraagt een wetwijziging en vergt een aanzienlijke implementatietijd waardoor de beoogde datum van inwerkingtreding op 1 januari 2025 is gesteld. De aanpassing dient vanaf 2025 te leiden tot een taakstellende besparing van € 95 miljoen. De algemene uitkering wordt vanaf 2025 met dit bedrag verlaagd.

Overige mededelingen

Er wordt een aankondiging gedaan voor afrekening van twee corona-dossiers in december 2022. Dit betreffen:

- De afrekening inkomstenderving 2021, zijnde het verschil tussen begrote inkomsten 2021 en gerealiseerde inkomsten 2021.
- De meerkosten 2022 voor Wmo 15 en Jeugdwet.

In de septembercirculaire 2022 worden de volgende 2 posten opgenomen (deze zijn nog niet meegenomen in de bovenstaande mutaties meicirculaire 2022):

- Vanuit het gemeentefonds draagt het Rijk in totaal € 150 miljoen bij aan de transitiekosten die gemeenten hebben gemaakt in aanloop naar de invoering van de Omgevingswet. Voorwaarde hierbij is dat er een stelsevaluatie volgt waarbij de daadwerkelijk gemaakte kosten opnieuw in kaart worden gebracht. Deze € 150 miljoen is in deze circulaire nog niet geboekt, maar wordt in de septembercirculaire 2022 verwerkt. Het indicatief bedrag voor de gemeente Schagen bedraagt € 492.139. Over de middelen voor de jaren 2023 tot en met 2025 volgt meer informatie in een latere circulaire.
- Voor de noodzakelijke voorbereidingen die de gemeenten nog moeten treffen tot de inwerkingtreding van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb), ontvangen gemeenten in 2022 een bijdrage. Daarnaast ontvangen de gemeenten na inwerkingtreding een jaarlijkse bijdrage voor het uitvoeren van de Wkb-taken. De middelen zijn in deze circulaire nog niet geboekt, maar worden in de septembercirculaire 2022 verwerkt. Het indicatieve bedrag voor 2022 is € 80.603 en vanaf 2024 structureel € 32.809.

Het raadsvoorstel over de kadernota behandelt het college 21 juni. De uitkomsten van deze circulaire worden meegenomen in dit raadsvoorstel. In dit voorstel worden ook de gewenste beleidsvoornemens van het coalitieakkoord verwerkt. Op 5 juli vindt de raadsbehandeling plaats en gaat het college in op het bijgestelde financiële perspectief 2022 – 2026. De cijfers laten incidenteel positieve jaarschijven zien. Wat het college betreft is behoedzaamheid nog steeds geboden.

Namens het college van burgemeester en wethouders,
De portefeuillehouder,

Joke Kruit.